فصلنامه مطالعات کاربردی در علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی
سال نهم، شماره ۲ (پیاپی: ۳۴)، تابستان ۱۴۰۴

بررسی میزان مشارکت سیاسی دانشجویان و عوامل موثر بر آن

سوده امیری [۱]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۰۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۰۵
کد مقاله: ۹۹۷۷۳

چکـیده

تمامی جوامع جهت تحقق توسعه سیاسی و فرهنگی در جریان نوسازی و گذار از جامعه سنتی به جامعه صنعتی و توسعه یافته، با مسائل و تضادهای گوناگون مواجه می گردند. در حوزه توسعه سیاسی یکی از بحران هایی که جوامع در مسیر این تحول با آن روبرو می شوند بحران مشارکت نامیده می شود، که حل آن مستلزم فراهم نمودن شرایط مناسب جهت مشارکت عمومی در امر حکومتی است. دانشجویان یکی از آگاه ترین و حساس ترین اقشار جامعه محسوب می شود و مشارکت سیاسی آنان نشانگر میزان اهمیت و فراهم بودن زمینه مشارکت افراد در امور سیاسی تلقی می‌گردد، این پژوهش جهت دستیابی بر میزان مشارکت سیاسی و عوامل موثر بر آن در بین دانشجویان دانشگاه کرمان صورت گرفته است. روش پژوهش در جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده ها پیمایشی است. این مطالعه دربین ۳۴۸ نفر به عنوان حجم نمونه از بین ۱۸۲۱۳ نفر دانشجوی دانشگاه آزاد واحد کرمان صورت پذیرفت. برای جمع آوری اطلاعات از پرسش نامه استفاده شده است که اعتبار آن، به روش سازه، و روایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ سنجیده شده است. که نتایج بدین قرار است، ضریب پایایی بدست آمد برای مشارکت سیاسی (۱/۸۴۲)، آگاهی سیاسی (۱/۸۵۵)، بحث سیاسی(۱/۷۴۶)، اعتماد عمومی(۱/۷۱۸)، اعتماد نهادی(۱/۸۴۳)، بیگانگی اجتماعی(۱/۷۲۵)، کارایی سیاسی(۱/۷۳۴)، می‌باشد. داده ها از طریق نرم افزار SPSS-23 تجزیه وتحلیل شدند. تحلیل داده ها نشان دهنده آن است که آگاهی سیاسی، بحث سیاسی، اعتماد اجتماعی، بیگانگی اجتماعی، کارایی سیاسی بر مشارکت سیاسی تاثیر گذار است. البته یافته های پژوهش نشان می دهد که طبقه اجتماعی بر مشارکت سیاسی تاثیر معنی داری ندارد.

واژگـان کلـیدی: مشارکت سیاسی، اعتماد اجتماعی، بیگانگی اجتماعی، کارایی سیاسی، بحث سیاسی

۱- کارشناسی ارشد جامعه شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران

۱- مقدمه

مشارکت سیاسی ممکن است در جهت حمایت یا علیه نظام سیاسی حاکم صورت گیرد و به شکل شرکت در گزینش رهبران سیاسی یا همکاری در اداره امور جامعه باشد و یا به صورت تظاهرات، شورش ها، اجتماعات، راهپیمایی ها ،اعتصاب ها و اغتشاش ها ظاهر شود.نکته مشترک در همه شکل های مشارکت سیاسی ،علاقه مندی افراد به مسائل سیاسی و تمایل آنان نسبت به انجام فعالیت و عمل سیاسی است (چابکی، ۱۳۹۸).

در غرب فاقد نظام ریاستی سه کشور بلاروس ،قبرس و فرانسه با درصد مشارکت ۴۱/۶۵، ۸۱/۵۸، ۸۱/۳۵ و تعداد آرای ۶۴۴۱۱۳۱، ۴۴۵۱۱۴و ۳۷۱۱۶۳۱۴ به ترتیب دارای بالاترین آمار مشارکت هستند در مورد فرانسه نکته حائز اهمیت آن است که این کشور تا پیش از این دارای درصد مشارکت ۳۱/۲۱ بود ودر سال ۲۱۱۱ ذهنیت بد مردم نسبت به سارکوزی موجب حضور زیاد آن ها برای انتخاب اولاند شد (محمدی، ۱۴۰۱).

در این تحقیق تلاش می شود زمینه های اجتماعی موثر بر مشارکت سیاسی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان در سال ۱۳۴۵ مورد بررسی قرار گیرد دلیل انتخاب این جامعه آماری این می باشد که دانشجویان قشر جوان را تشکیل می دهند و جوانان تااثیر گذارترین و علاقه مندترین افراد به مسائل روز و سیاسی می باشند. امروزه مشارکت سیاسی به عنوان مهم ترین شاخص توسعه سیاسی ملت ها به امری گریزناپذیر تبدیل شده است .این امر درکشورهای جهان سوم به شکلی حساس تر خود را نشان می دهد .دولت ها نیز ناچارند برای کسب مشروعیت به مشارکت سیاسی تن دهند .از طرف دیگر میزان بالای مشارکت سیاسی مردم در زمینه تصمیمات و خط مشی های سیاسی بر فرهنگ توسعه یافته وتوسعه یافتگی فرهنگ سیاسی آن جامعه دلالت دارد. از منظر دینی، مشارکت سیاسی فعال و حساسیت نسبت به سرنوشت خود و جامعه، نه تنها یک حق، بلکه یک تکلیف حتمی و ضروری و ارزشی مطلوب برای دانشجویان و عموم جامعه است .از این رو بررسی نقش، جایگاه و کارکردهای دانشجویان در نظام سیاسی و ضرورت بهر ه مندی جامعه از توانمندی های دانشجویان در اداره امور می تواند یکی از شرایط اجتناب ناپذیر توسعه سیاسی و اجتماعی باشد. سیاسی بودن دانشجو در حدی که دربرابر سرنوشت خود و جامعه حساس باشد و نسبت به مسائل داخلی و خارجی و جریان های موجود دارای بینش و تحلیل سیاسی باشد، از جمله ضرورت های حیات سیاسی دانشجویان و لازمه توسعه سیاسی است(اسدی ،۱۳۷۱ : ۴۴) .دانشجویان یکی از آگاه ترین و حساس ترین اقشار جامه محسوب می شوند، و مشارکت سیاسی آنان، نشانگر میزان اهمیت و فراهم بودن زمینه مشارکت افراد در امور سیاسی تلقی می گردد، لذا این پژوهش جهت دست یابی برمیزان مشارکت سیاسی و عوامل موثر بر آن در بین دانشجویان دانشگاه کرمان صورت گرفته است. تا بار میزان مشارکت سیاسی آنان و عوامل موثربرآن آگاهی حاصل گردد. آمار ایران به لحاظ درصد مشارکت انتخابات ریاست جمهوری در آسیا رتبه هفتم و به لحاظ مجموعه آراء در رده دوم قرار دارد.همچنین رده ایران به لحاظ مجموعه آراء در جهان نیز ششم است در دهمین انتخابات ریاست جمهوری ایران در سال ۱۳۸۸ تعداد ۴۶،۱۴۴،۴۴۷ واجد شرایط رای دادن بودن که ۸۵٪ واجدین در رای گیری شرکت کردند در استان کرمان ۱،۷۳۸،۲۸۱ نفر واجد شرایط در انتخابات ریاست جمهوری در دوره دهم بودند)سایت مشرق نیوز،۲۱ فروردین. لذا سوال اصلی تحقیق این گونه شکل می گیرد که عوامل اجتماعی موثر بر مشارکت سیاسی دانشجویان چه می باشد؟

۲-روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده ها، تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می باشد.

جامعه آماری جایی است که نتایج پژوهش قرار است به آنجا تعمیم داده شودجامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه دانشجویان دانشگاه ازاد اسلامی واحد کرمان، که تعدادآنها برابر ۱۸۲۱۳ نفر می باشد روش نمونه گیری در این پژوهش، ترکیبی از نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای و تصادفی ساده است زیرا زمانی که پراکندگی جامعه زیاد است و چارچوب نمونه گیری در دسترس نباشد از این روش استفاده می شود)معین الدینی و صنعت خواه،۱۳۴۲:۳۱۳(.براساس روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای دانشگاه ازاد اسلامی به ۵ دانشکده ادبیات ، معماری و علوم پایه، دانشکده پزشکی ، فنی و مهندسی تقسیم شده واز بین هر دانشکده ۳ گروه انتخاب و از درون هر گروه اموزشی ۴ کلاس انتخاب گردید. برای تعیین حجم نمونه این پژوهش از فرمول کوکران) Cochran(استفاده شده است . که تا۴۱۱نفر افزایش یافته است.

در این پژوهش ابتدا به منظور بررسی مبانی نظری، پیشینه تحقیق و مطالعات انجام شده در خصوص مشارکت سیاسی از روش کتابخانه ای استفاده شده است . از این طریق می توان اطلاعات مورد نیاز را از اسناد و مدارک، مقاله ها، کتب و منابع اینترنتی به دست آورد. سپس به منظور گردآوری داده ها از نمونه مورد مطالعه ،یعنی استفاده کنندگان از تلفن همراه از روش پیمایشی استفاده کرد. برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است.

روش های تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش در دو سطح آمار توصیفی وآماراستنباطی است . در آمار توصیفی با استفاده از مشخصه ها ی آماری نظیر فراونی،درصد فراوانی ، میا نگین، انحراف معیار، نما و ترسیم نمودارها به توصیف ویژگی های جامعه مورد مطالعه و ویژگی های جمعیتی نمونه تحقیق پرداخته شده و در آمار استنباطی برای بررسی همبستگی و رابطه بین استفاده وسایل ارتباط جمعی ومشارکت رسمی، مشارکت غیررسمی ،نگارش به مشارکت، اعتماد سیاسی و میزان کارآیی سیاسی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است و جهت استنباط)رد یا اثبات (فرضیه ها هم از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

۳-ابزار پژوهش

در تحقیق حاضر، از روش اعتبار یا روایی مفهومی استفاده شده است. زیرا هنگامی که اعتبار تجربی امکان پذیر نباشد یا مشکل بتوان از طریق تجربی یا عملی برای یک اندازه یا یافته اعتبار کسب کرد اعتبار مفهومی استفاده شده است و در واقع از طریق گواه و معیار ها محقق در پی آن بر می‌آید که نشان دهد که روا است مفهومی را اندازه گرفت (خاکی، ۱۳۸۲ :۲۸۸) محقق با رجوع به نظر متخصصان و اساتید از روایی ابزار اندازه گیری خود، در سنجش متغیر های تحقیق اطمینان حاصل نموده. به منظور بررسی روایی، بعد از تنظیم پرسشنامه در اختیار صاحبنظران و متخصصان قرار گرفت تا نظر خود را در مورد روایی پرسش نامه بیان کنند و پس از اعمال نظر این افراد این پرسش نامه در اختیار تعدادی از پاسخ گویان قرار داده شد تا آنان نیز نظرهای خود را در زمینه رسایی جملات پرسشنامه و قابل فهم بودن آن بیان کنند که همگی منناسب اعلام نمودند.

در این تحقیق به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری میکند به کار می رود. بنابراین به منظور اندازه‌گیری قابلیت اعتماد، از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. بدین منظور یک نمونه اولیه شامل ۴۱ پرسشنامه پایش آزمون شده که میزان ان ۸۱درصد می باشد.

۴-یافته های پژوهش

آزمون فرضیه اول: فرضیه اول تحقیق بدین صورت مطرح شده است که: به نظر می رسد بین آگاهی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد. فرضیه H_1 بدین صورت مطرح می شود که: به نظر می رسد بین آگاهی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد .و فرضیه H_0 بدین صورت مطرح می شود: به نظر می رسد بین آگاهی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود ندارد. از آنجایی که تمامی متغیرهای موجود در سطح فاصله ای اندازه گیری شده اند،لذا از ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه H. استفاده شده است. نتایج آزمون در جدول(۱۴-۴)گزارش شده است.

جدول ۱- ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای فرضیه اول

متغیر	آگاهی سیاسی				
آزمون	پیرسون			وجود رابطه	نوع رابطه
مشارکت سیاسی	ضریب همبستگی	معنی داری	تعداد	دارد	مستقیم
	۴۳۴/۱	۱۱۱/۱	۳۶۸		

همانطور که نتایج جدول نشان می دهد، ضریب پیرسون بدست آمده برابر با۱/۴۳۴درسطح معنی داری ۱/۱۱۱ می باشد و جهت رابطه مثبت، معنی دار می باشد بنابراین فرضیه پذیرفته می شود.

آزمون فرضیه دوم: به نظر میرسد بین اعتماد اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد. فرضیه H_1بدین صورت مطرح می شود که: به نظر میرسد بین اعتماد اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد .و فرضیه H_0 بدین صورت مطرح می شود: به نظر میرسد بین اعتماد اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود ندارد. از آنجایی که تمامی متغیرهای موجود در سطح فاصله ای اندازه گیری شده اند، لذا از ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه استفاده شده است. نتایج آزمون در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲- ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای فرضیه دوم

متغیر	اعتماد اجتماعی				
آزمون	پیرسون			وجود رابطه	نوع رابطه
مشارکت سیاسی	ضریب همبستگی	معنی داری	تعداد	دارد	مستقیم
	۲۵۱/۱	۱۱۱/۱	۳۶۸		

همانطور که نتایج جدول نشان می دهد، ضریب پیرسون بدست آمده برابربا۱/۲۵۱درسطح معنی داری ۱/۱۱۱ می باشد وجهت رابطه مثبت ، معنی دار می باشد بنابراین فرضیه پذیرفته می شود.

آزمون فرضیه سوم: به نظر می رسد بین بحث سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد. فرضیه H_1بدین صورت مطرح می شود که: به نظر می رسدبین بحث سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد .و فرضیه H_0 بدین صورت مطرح می شود: به نظر می رسد بین بحث سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود ندارد. از آنجایی که تمامی متغیرهای موجود در سطح فاصله ای اندازه گیری شده اند،لذا از ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه استفاده شده است.نتایج آزمون در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳-ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای فرضیه سوم

متغیر	بحث سیاسی				
آزمون	پیرسون			وجود رابطه	نوع رابطه
مشارکت سیاسی	ضریب همبستگی	معنی داری	تعداد	دارد	مستقیم
	۳۱۱/۱	۱۱۱/۱	۳۸۴		

همانطور که نتایج جدول نشان می دهد، ضریب پیرسون بدست آمده برابربا۱/۳۱۱درسطح معنی داری ۱/۱۱۱ می باشد وجهت رابطه مثبت، معنی دار می باشد بنابراین فرضیه پذیرفته می شود.

آزمون فرضیه چهارم: به نظر میرسد بین کارایی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد. فرضیه H_1 بدین صورت مطرح می شود که: به نظر میرسد بین کارایی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد و فرضیه H_0 بدین صورت مطرح میشود : به نظر میرسد بین کارایی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود ندارد. از آنجایی که تمامی متغیرهای موجود در سطح فاصله ای اندازه گیری شده اند، لذا از ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیهH. استفاده شده است. نتایج آزمون در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴-ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای فرضیه چهارم

متغیر	کارایی سیاسی				
آزمون	پیرسون			وجود رابطه	نوع رابطه
مشارکت سیاسی	ضریب همبستگی	معنی داری	تعداد	دارد	مستقیم
	۲۴۵/۱	۱۱۲/۱	۳۸۴		

همانطور که نتایج جدول نشان می دهد، ضریب پیرسون بدست آمده برابربا۱/۲۴۵درسطح معنی داری ۱/۱۱۲ می باشد وجهت رابطه مثبت، معنی دار می باشد بنابراین فرضیه پذیرفته می شود.

آزمون فرضیه پنجم: به نظر میرسد بین بیگانگی اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد. فرضیه H_1بدین صورت مطرح می شود که: به نظر میرسد بین بیگانگی اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود دارد .و فرضیه H_0 بدین صورت مطرح می شود : به نظر میرسد بین بیگانگی اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه وجود ندارد. از آنجایی که تمامی متغیرهای موجود در سطح فاصله‌ای اندازه گیری شده اند، لذا از ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه استفاده شده است.نتایج آزمون در جدول ۵ گزارش شده است.

جدول ۵-ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای فرضیه پنجم

متغیر	بیگانگی اجتماعی				
آزمون	پیرسون			وجود رابطه	نوع رابطه
مشارکت سیاسی	ضریب همبستگی	معنی داری	تعداد	دارد	معکوس
	۳۵۶/۱	۱۱۲/۱	۳۸۴		

همانطور که نتایج جدول نشان می دهد، ضریب پیرسون بدست آمده برابربا ۱/۳۵۶درسطح معنی داری ۱/۱۱۲ می باشد و جهت رابطه منفی، معنی دار میباشد بنابراین فرضیه پذیرفته می شود.

۵-بحث و نتیجه گیری

فرض نیرومندی که در اکثر تحقیقات بیانگر این مساله است که اعتماد اجتماعی از مهمترین عامل تاثیر گذار بر مشارکت سیاسی است از نتایج بدست آمده این است. ازدید پاتنام اعتماد اجتماعی حاکم بر جامعه انسانی، خود شکل دهنده دفتار افراد در جامعه در چارچوبی خاص و ازقبیل تعیین شده به منظور تولید سرمایه اجتماعی و منتج از آن مشارکت سیاسی است. اعتماد یکی از جنبه های مهم روابط انسانی و زمینه ساز مارکت و همکاری میان اعضای جامعه است . مردم در صورتی به مشارکت تمایل نشان

سال نهم، شماره ۲ (پیاپی: ۳۴)، تابستان ۱۴۰۴
فصلنامه مطالعات کاربردی در علوم اجتماعی و جامعه شناسی
ISSN: 2645-4475

می دهند که ادراک کنند دولت و مسئولان دولتی درقبال عملکرد خود و نیز خواسته های مردم پاسخگو و مسئولیت پذیرند .مطابق نتایج تحقیق می توان انتظار داشت که اعتماد اجتماعی باعث افزایش مشارکت سیاسی می شود. دلیل این موضوع آن است که احتمالا مردم در زمانی که به مسئولیت پذیری و پاسخگو بود دولت اعتماد داشته باشند، تمایل بیشتری به مشارکت در اداره امور خواهند داشت. بالعکس زمانی که شهروندان جامعه از اثر گذاذی مشارکت خود بر تصمیمات و اقدامات دولت مطمن نباشند و نیز اعتماد خود را به دولت مردان از دست بدهند ، جامعه نخست با پدیده ای به نام بحران مشارکت و در نهایت با بحران مشروعیت مواجه می شود. بنابراین می توان یکی از دلایل مشارکت سیاسی را سطح بالای اعتماد اجتماعی تلقی کرد.

در این پژوهش به متغیرهای زمینه ای شامل جنسیت و سن می باشد و تاثیرات آنها بر مشارکت سیاسی دانشجویان سنجیده شده است. در پژوهش حاضر دانشجویان به عنوان نخبگان فکری نه الزاما سیاسی جامعه مورد بررسی انتخاب شده اند. نتایج فرضیه میزان آگاهی سیاسی دانشجویان نشان دادکه بین آنها و مشارکت سیاسی رابطه وجود دارد .نتایج بدست آمده حاکی از این است که میزان علاقه دانشجویان به بحث و گفتگوی مسائل سیاسی در تمام محافل، میزان علاقه و تمایل دانشجویان به مطالعه و پیگیری مسائل سیاسی روزنامه ها، کتاب ها و مجلات و میزان آگاهی و اطلاع دانشجویان از سیاست های کلی داخلی و خارجی کشور در حد متوسطی است: میزان شناخت دانشجویان از احزاب و تشکل های سیاسی موجد در یران و خط مشی های آنان در حد کم و میزان شناخت دانشجویان از شخصیت های برجسته سیاسی کشور در حد زیادی است دانشجویانی که در بحث های سیاسی به میزان زیادی شرکت می کنند، میزان علایق و تمایل زیادی به مطالعه و دنبال کردن مسائل و موضوعات سیاسی روزنامه ها، کتاب ها و مجلات دارند ؤ میزان آگاهی زیادی از سیاست های داخلی کشور دارند. قضیه های مورد نظر هومنز را می توان به آگاهی سیاسی تعمیم داد. اگر آگاهی از مسایل در نظر دانشجو با ارزش باشد و همچنین در قبال آگاهی سیاسی خود پاداش هایی را دریافت کند، احتمال مشارکت سیاسی او افزایش می یابد . اگر دانشجو احساس کند که میزان دانش و آگاهیش نسبت به مسائل سیاسی محدود است. اتی برای وارد شدن در سیاست داشته باشد و خسارت ها و هزینه هایی را متقبل شود، احتمال مشارکت سیاسی اوکاهش می یابد. گروهی از مردم براثر پایین بودن سطح آگاهی سیاسی و یا عدم توان و امکان دسترسی به امکانات عمومی و عدم برخورداری از تحصیلات کافی، نقش چندانی در جریانات و تحولات سیاسی و اجتماعی ایفا نمی کنند.

نتایج فرضیه پایگاه اجتماعی و مشارکت سیاسی نشان داد که بیشترین میزان مشارکت سیاسی در میان دانشجویانی دیده شده است. که میزان تحصیلات پدر و مادرشان در مقطع کارشناسی، متوسطه، کارشناسی ارشد و بالاتر بوده است. مفهوم پایگاه اجتماعی افراد که با میزان درآمد، تحصیلات و نوع شغل آنها سنجیده می شود، نیز مربوط به ساخت. با توجه به نظریه دال، تحصیلات و میزان درآمد و نوع شغل از مواردی است که بر روی آگاهی سیاسی و مشارکت سیاسی افراد تاثیرات بسزایی دارد و می تواند زمینه ساز انگیزه و فعالیت های سیاسی آنان باشد .

۹۱

نتایج این تحقیق، با نتایج تحقیق فرزانه پور و زنگنه (۱۳۸۸)، سفیری و همکارانش(۱۳۸۸) هماهنگوهمسو می باشد یافته‌های پژوهش آنها به این نتیجه رسیدند که رابطه سه متغیرسرمایه اجتماعی (اعتماد اجتماعی)، احساس بی‌قدرتی و خودپنداره با مشارکت اجتماعی معنادار می باشد و متغیر اعتماد اجتماعی بیشترین تاثیر را بر مشارکت اجتماعی دانشجویان دختر دارد، همچنین با نتایج تحقیق کفاش و همکاران (۱۳۸۴) هماهنگ می‌باشد. آنها به این نتیجه رسیدند که میزان آگاهی سیاسی دانشجویان، پایگاه اجتماعی والدین دانشجویان، میزان ارتباط دانشجویان با همسالانشان، میزان فعالیت های دانشجویان در تشکل های سیاسی دانشگاهی، جنسیت دانشجویان، وضعیت تاهل دانشجویان و رشته (گروه) تحصیلی دانشجویان با مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری دارند. اما در خصوص ارتباط سن با مشارکت اجتماعی نتایج همسو و هماهنگ نبود و ایشان معتقد بودندکه سن دانشجویان با مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری ندارند. ادیبی سده(۱۳۸۵) نیز تحقیقی باهمین عنوان ارائه کردند نتایج تحقیق ایشان با نتایج این تحقیق هماهنگ و همسو می باشد.

-ارائه راهکارهای کاربردی و راهبردی

۱-گسترش عرضه مطالب و اطلاعات برای آشنایی مردم با مبانی قانون اساسی و دیدگاه های اسلام درباره مشارکت از طریق رسانه های گروهی.

۲-رسانه های گروهی در صفحات پرخواننده یا در میان برنامه های پربیننده خود، اصول قانون اساسی ، احادیث اسلامی درباره مشارکت و سخنان امام خمینی یا مقام معظم رهبری را تبلیغ کنند.

آموزش زیر بنای توسعه فرهنگی و اجتماعی است. آحاد توده مردم با آگاهی از شیوه های مشارکت ، چگونگی فعالیت در آن، نتایج و پیامدهای مشارکت اجتماعی می توانند با حضور خود میزان و شمول آن را ارتقاء دهند.

اعتماد اجتماعی مؤلفه بسیار مهم در امر مشارکت است. اعتماد افراد نسبت به هم ،اعتماد افراد نسبت به نهادها و دولت و بالعکس سبب توسعه و تعمیق مشارکتهای اجتماعی می شود.

وجود فضای باز سیاسی، امکان نقد و نقادی ، امکان تصمیم گیری و تصمیم سازی در امور شهری ، و به طور کلی همه گیری شیوه های دموکراتیک در زوایای مختلف زندگی شهری و تغییر ساختارها در این جهت،تنوع و بسط مشارکت های اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.

تقویت و توسعه زمینه های مشارکت اجتماعی مردم در برنامه ریزی های شهری از طریق بهبود شیوه های مدیریت شهری

منابع

- امینی، علی اکبر، خسروی، محمد علی (۱۳۸۴). تاثیر فرهنگ سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان و دانشجویان"، فصلنامه مطالعات سیاسی؛ سال دوم،شماره ۷،صص ۱۲۵-۱۴۵.
- چابکی، ام البنین (۱۳۹۸). جنسیت و مشارکت سیاسی بررسی مقایسه‌ای مشارکت سیاسی دانشجویان دختر و پسر در تهران."فصلنامه علمی_پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهرا(س)، سال دوازدهم و سیزدهم، شماره ۴۴و ۴۵ صص ۱۱۸-۱۱۴.
- دهقان،علیرضا، غفاری،غلامرضا(۱۳۸۳)." تبیین مشارکت اجتماعی_فرهنگی دانشجویان دانشگاههای علوم پژشکی شهر تهران"، مجله جامعه شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۱، صص ۶۷-۴۸.
- فیروزجائیان، علی اصغر، جهانگیری، جهانگیر(۱۳۹۷). تحلیل جامعه شناختی مشارکت سیاسی دانشجویان، نمونه مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه تهران"، مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال پنجم، صص ۸۴-۱۱۷.
- کرایب، یان، نظریه اجتماعی مدرن از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مخبر، تهران: نشر آگه ۱۳۸۸.
- کفاشی، مجید، نوابخش، مهرداد، پاشازاده آذری، فاطمه(۱۳۸۴)."بررسی تاثیر عوامل اجتماعی بر میزان مشارکت سیاسی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن در سال تحصیلی ۱۳۸۸_۸۴"،فصلنامه پژوهش اجتماعی، سال سوم ،شماره هفتم، صص ۷۳-۸۵.
- مسعودنیا، حسین، محمدی فر، نجات، مرادی، گلمراد، فروغی، عاطفه (۱۳۹۳). بررسی بررسی عوامل اجتماعی_روانشناختی موثر بر مشارکت سیاسی استادان دانشگاه مورد مطالعه: دانشگاه اصفهان"، جامعه شناسی کاربردی، سال بیست و سوم، شماره پیاپی(۴۸)، شماره چهارم، صص۱۱۳-۱۲۴.
- The consequences of religious strictness for politicalparticipation, The Social Science Journal 53,pp.190-198. Dotti Sani, Giulia M, Chips off the old blocks? The political participation patterns
- Huntington.S & J.M Nelson (1976), Political Participation in Developing Countries Cambridge, Harvard University Press.
- Jeong, Hoi Ok, Sil Kim, Yoon(2016). North Korean women defectors in South Korea and theirpolitical participation, International Journal of Intercultural Relations 55,20-31.
- Priestley, Mark, Stickings, Martha, Loja, Grammenos, Stefanos, Lawson, Anna,
- Waddington, Lisa, Fridriksdottir, Bjarney(2016) . The political participation of disabled people in Europe: Rights,accessibility and activism, Electoral Studies 42,PP.1-9.
- reducing the biases of political participation?, Electoral Studies 39,PP 102-.611
- Refstie, Hilde, Brun, Cathrine(2016). Voicing noise: Political agency and the trialectics of participation in urban Malawi, Geoforum 74.pp 136-146.